

153666 - Ölüden şefaata dilemek veya ona yalvarmak câiz midir?

Soru

Kabrinin yanında ölüye yalvarmanın ve ondan şefaata dilemenin hükmü nedir?

Bunu yapan kimse, ölü'nün kabrinin yanında olduğu zaman, ölü'nün kendisini işittiğine inanıyorsa ve bu konuda Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'in Bedir savaşında cesetleri kör kuyuya atılan müşriklerle konuşması gibi birtakım delilleri gösteriyorsa ve yaptığı davranışın, câhiliye dönemindeki müşriklerin yaptıkları şeye tamamen aykırı olduğunu, zirâ Mekkeli müşriklerin, kendi putlarına taptıklarını, oysa kendisinin ölüden kendisi için duâ etmesini istediğini, ölüye yalvarmadığını iddiâ etmektedir.

Bu kimsenin, bu davranışı büyük şirk midir?

Bu meselede birden fazla görüş var mıdır?

Bu konuda sizden delille birlikte açıklama yapmanızı ricâ ediyorum.

Detaylı cevap

Allah'a hamd olsun.

Hamd, yalnızca Allah'adır.

Ölüden, özellikle de kabrinin yanında kendisine duâ veya şefaata etmesini talep etmek câiz değildir. Çünkü kabrinin yanında ölüye daha çok bağlanmasına sebep olur. Bu davranış çirkin bir bid'at olup şirke götüren ve Allah'ın dışındakilerden istemeye sebep olur. Bazen bu durum, onu dînden çıkaran büyük şirke kadar götürebilir. Ölüye çok bağlı kalmaları sebebiyle çoğu zaman bu insanlardan meydana gelen şirk, işte bu büyük şirktir.

Şefaata, yaratılanlardan değil de sadece Allah Teâlâ'dan talep edilir. Allah Teâlâ salih kullarından dilediği ve râzı olduğu kimselere şefaata etme iznini verir. Bu şefaata de sadece kıyâmet günü olur.

İslam Soru ve Cevap

Genel Direktör

Şeyh Muhammed Salih el-Muneccid

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

[وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَيَقُولُونَ هُوَ لَاءِ شَفَعَاؤُنَا عِنْدَ اللَّهِ..] [سورة يونس من الآية: 18]

"Onlar (müşrikler), Allah'ı bırakıp kendilerine zarar ve fayda vermeyen şeylere ibâdet ediyor ve: 'Bunlar, bizim Allah katındaki şefaathçilerimizdir' diyorlar."[\[1\]](#)

Allah Teâlâ başka bir âyette şöyle buyurmuştur:

... أَمْ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ شُفَعَاءَ قُلُوبًا أُولَئِكَ لَا يَمْلِكُونَ شَيْئًا وَلَا يَعْقِلُونَ * قُلْ لِلَّهِ الشَّفَاعَةُ جَمِيعًا لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ...
[سورة الزمر من الآيتين: 43-44]

"Yoksa onlar (müşrikler), Allah'ın dışında (taptıkları putları) şefaathçiler mi edindiler? (Ey elçi! Onlara) de ki: (Putlar) hiçbir şeye sahip değillerse ve (sizin onlara tapmanızı) düşünemiyor olsalar da mı? (Ey elçi! O müşriklere) de ki: Şefaath tümüyle Allah'a âittir. Göklerin ve yerin mülkü O'nundur..."[\[2\]](#)

Allah Teâlâ yine şöyle buyurmuştur:

... وَالَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ مَا يَمْلِكُونَ مِنْ قِطْمِيرٍ * إِنْ تَدْعُوهُمْ لَا يَسْمَعُوا دُعَاءَكُمْ وَلَوْ سَمِعُوا مَا اسْتَجَابُوا لَكُمْ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ...
[سورة فاطر الآيتين: 13-14]

"O'nu (Allah'ı) bırakıp da kendilerine ibâdet ettikleriniz, bir çekirdek zarına[\[3\]](#) bile sahip olamazlar. Eğer onları (putları) çağırırsanız (onlara yalvarsanız), sizin çağırmanızı (yalvarmanızı) işitmezler. Faraza işitseler bile, size cevap veremezler. Kıyâmet günü de onlar sizin ortak koşmanızı reddederler. (Bu gerçeği) sana, her şeyden haberdâr olan (Allah) gibi hiç kimse haber veremez."[\[4\]](#)

Enes b. Mâlik'ten -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre o şöyle demiştir:

... أَنَّ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ كَانَ إِذَا قَحَطُوا اسْتَسْقَى بِالْعَبَّاسِ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ فَقَالَ: اللَّهُمَّ إِنَّا كُنَّا نَتَوَسَّلُ إِلَيْكَ بِنَبِيِّنَا [فَتَسْقِينَا وَإِنَّا نَتَوَسَّلُ إِلَيْكَ بِعَمِّ نَبِيِّنَا فَاسْقِنَا، قَالَ: فَيُسْقَوْنَ.] [رواه البخاري

"Halk kıtlığa maruz kaldığında Ömer b. Hattâb -Allah ondan râzı olsun-, Abbas b. Abdulmuttalib ile istiskâda bulunarak:

-Allahım! Nebimiz ile sana tevessül ederdik de bize yağmur verirdin. (Şimdi O hayatta olmadığı için) Nebimizin amcası ile sana tevessül ediyoruz, bize yağmur ver! derdi.

Enes der ki:

-Bunun üzerine yağmur yağar ve halk suya kavuşmuş olurdu."[\[5\]](#)

Şayet ölülerden şefaât talep etmek ve onlarla tevessül etmek câiz olsaydı, sahâbe -Allah onlardan râzı olsun-, Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'i bırakıp da şefaâtçi olması için amcası Abbas -Allah ondan râzı olsun- ile tevessül etmezlerdi.

Bu, eski ve yeni bütün âlimlerin üzerinde ittifak ettikleri bir husustur. Bu konuda aralarında hiçbir görüş ayrılığı yoktur. Bu konuda muhalefet edenler ise, görüşlerine itibar edilmeyen bid'at ehlinen bazı kimselerin görüşleridir.

İlim ehlinen nakledilen görüşlerden bazıları şunlardır:

Şeyhulislâm İbn-i Teymiyye -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Şer'î kabir ziyâretinde hayatta olanın, ölmüş kimseye hiçbir ihtiyacı, ondan isteme ve onunla tevessül etme gereği yoktur. Aksine kabir ziyâretinde ölüye duâ etmek gibi, hayatta olanın, ölmüş kimseye faydası vardır. Allah Teâlâ buna (ölüye), şunun (hayatta olanın) duâsı ve ona iyilikte bulunması sebebiyle ölmüş kimseye merhamet eder ve hayatta olanın bu ameli ile de ona sevap verir."[\[6\]](#)

Şeyhulislâm İbn-i Teymiyye -Allah ona rahmet etsin- yine şöyle demiştir:

"Bazı insanların yapmakta oldukları melekler veya ölmüş nebiler ve salih kimseler gibi,

İslam Soru ve Cevap

Genel Direktör
Şeyh Muhammed Salih el-Muneccid

yaratılmışlara yalvarıp yakarmak.

Meryem'e veya başkasına yalvarıp yakarmak ve ölülerden Allah katında kendilerine şefaahat etmelerini talep etmek gibi, nebilerden hiçbirisi bunun için gönderilmemiştir."[\[7\]](#)

Şeyhulislâm İbn-i Teymiyye -Allah ona rahmet etsin- yine şöyle demiştir:

"İkincisi:

Ölmüş birisine veya nebilerden ve salihlerden birisine şöyle denilmesi:

-Benim için Allah'a duâ et!

-Bizim için Rabbine duâ et!

-Bizim için Allah'tan iste!

Nitekim Hıristiyanlar, Meryem'e ve başkasına böyle seslenirler.

Yine bunun câiz olmadığı ve ümmetin selefinden kimsenin yapmadığı bid'atlardan olduğu konusunda hiçbir âlim şüphe etmemiştir. İster duâ olsun, isterse başka bir şey olsun, ölülerden bir şey talep etmek meşrû değildir.

İmam Mâlik'in Muvatta'ında rivâyet olduğuna göre İbn-i Ömer -Allah ondan ve babasından râzı olsun- (Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-, Ebu Bekir ve Ömer'in kabirlerini ziyâret ederken):

"Esselâmu aleyke yâ Rasûlallah! Esselâmu aleyku yâ Ebâ Bekr! Esselâmu aleyke yâ ebetî!" der, sonra oradan ayrılırdı.

Abdullah b. Dînâr'dan rivâyet olduğuna göre o şöyle demiştir:

رَأَيْتَ عَبْدَ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ يَقِفُ عَلَى قَبْرِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَيُصَلِّي عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَيَدْعُو لِأَبِي بَكْرٍ وَعُمَرَ

İslam Soru ve Cevap

Genel Direktör

Şeyh Muhammed Salih el-Muneccid

"Abdullah b. Ömer'i, Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'in kabrinin yanında durup Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'e salât getirirken, Ebu Bekir ve Ömer'e duâ ederken gördüm."

Aynı şekilde Enes b. Mâlik ve başkasından nakledildiğine göre onlar da Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'e selâm verirlerdi. Duâ etmek istediklerinde kibleye yönelirler ve Allah Teâlâ'ya duâ ederlerdi, Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'in kabrine yönelerek duâ etmezlerdi.

Dört mezhep imamı, Mâlik, Ebu Hanife, Şâfiî ve Ahmed ile diğer İslâm önderlerinin bu konuda izledikleri yol; bir kimse Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'e selâm verip kendisi için duâ etmek istediğinde kibleye yönelirdi." [8]

Değerli âlim Abdulaziz b. Baz -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Ne Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'den, ne de başka ölülerden şefaât talep etmek câiz değildir. Çünkü ölüden hiçbir şey talep edilmez. Eğer müslüman olarak ölmüşse, Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'in şu emri gereği ona sadece duâ edilir ve rahmet okunur:

'Kabirleri ziyâret edin. Çünkü kabir ziyâreti size âhireti hatırlatır."

Kim, Hüseyin'in veya Hasan'ın veyahut da müslümanlardan başka birisinin kabirini ziyâret ederse, diğer müslümanların kabirlerini ziyâret ederken yaptığı gibi ona duâ eder, rahmet okur ve onun için Allah'tan istiğfarda bulunur. Sünnet olan budur. Kabirlerdekilere yalvarıp yakarmak veya onlardan yardım dilemek veyahut da şefaât talep etmek için kabirleri ziyâret etmeye gelince, bu münker olan davranışlardandır, hatta büyük şirktir." [9]

Değerli âlim Abdulaziz b. Baz -Allah ona rahmet etsin- yine şöyle demiştir:

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'den şefaât talep etmek, hiç kimseye câiz değildir. Çünkü şefaât, Allah Subhânehu ve Teâlâ'nın mülküdür. Bu sebeple şefaât, sadece Allah Teâlâ'dan talep edilir.

İslam Soru ve Cevap

Genel Direktör

Şeyh Muhammed Salih el-Muneccid

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

[قُلْ لِلَّهِ الشَّفَاعَةُ جَمِيعاً لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ...] سورة الزمر من الآيتين: 44

"(Ey elçi! O müşriklere) de ki: Şefaath tümüyle Allah'a âittir. Göklerin ve yerin mülkü O'nundur..."[10]

Buna göre şefaath talep ederken şöyle dersin:

-Allahım! Nebin Muhammed'i bana şefaathçi kıl.

-Allahım! Meleklerini bana şefaathçi kıl.

-Allahım! Mü'min kullarını bana şefaathçi kıl.

-Allahım! Çocuklarımı bana şefaathçi kıl.

Ölülere gelince, ister nebiler olsunlar, isterse nebilerin dışında başka kimseler olsunlar, onlardan ne şefaath, ne de başka hiçbir şey talep edilemez."[11]

Değerli âlim Salih el-Fevzân bu konuda şöyle demiştir:

"(Bazı kimselerin) bağlanıp kaldıkları şüphelerden birisi de şefaath konusudur.

Onlar diyorlar ki:

"Biz, Allah'ı bırakıp da evliyâ ve salihlerden ihtiyaçlarımızı gidermelerini istemiyoruz. Fakat biz, onların, Allah katında bize şefaathçi olmalarını istiyoruz.Çünkü onlar, salah ehli ve Allah katında makam sahibi kimselerdir.Dolayısıyla biz, onların makamları ve şefaathleri ile Allah'tan istiyoruz."

Onlara cevap olarak şöyle deriz:

Şüphesiz bu söz, Mekkeli müşriklerin üzerinde buldukları küfür ve şirki haklı göstermek için daha

İslam Soru ve Cevap

Genel Direktör
Şeyh Muhammed Salih el-Muneccid

önce söylemiş oldukları sözün aynısıdır. Oysa Allah Teâlâ onları kâfir saymış ve onları müşrikler olarak adlandırmıştır.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

[وَيَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَيَقُولُونَ هَؤُلَاءِ شُفَعَاؤُنَا عِنْدَ اللَّهِ..] [سورة يونس من الآية: 18]

"Onlar (müşrikler), Allah'ı bırakıp kendilerine zarar ve fayda vermeyen şeylere ibâdet ediyor ve: 'Bunlar, bizim Allah katındaki şefaathçilerimizdir' diyorlar."[\[12\]](#),[\[13\]](#)

Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'in Bedir günü öldürülen ve cesetleri eski bir kuyuya atılan Mekkeli müşriklerin ileri gelenlerinin cesetlerine hitap etmesine gelince, bu, Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'e âit özel bir durumdur. O da hem hayatta iken, hem de öldükten sonra küfrü ve kâfirlere zilleti göstermek ve onları aşağılamak içindir.

Katâde şöyle demiştir:

"Allah Teâlâ, onları azarlamak, zelîl kılmak, onlardan hıncını almak, onları kederlendirmek ve pişman etmek için elçisi -sallallahu aleyhi ve sellem-'in söylediklerini işittirmek için onları diriltmiştir."[\[14\]](#)

Bu sebeple Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'in Mekkeli müşriklerin ileri gelenlerinin cesetlerine hitap etmesini, Rableri katında ölümlerden şefaath talep etmeye ve onlara yalvarmaya kıyaslamak doğru değildir. Hatta bu kıyas, en fasit ve en kötü kıyastır.

İlmî Araştırmalar ve Dâimî Fetvâ Komisyonu âlimleri bu konuda şöyle demişlerdir:

"İnsan öldüğü zaman, işitme duyusu da kaybolup gider. Dünyadaki sesleri idrak edemez, dünyadakilerin konuşmalarını da işitemez.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

İslam Soru ve Cevap

Genel Direktör

Şeyh Muhammed Salih el-Muneccid

[وَمَا يَسْتَوِي الْأَحْيَاءُ وَلَا الْأَمْوَاتُ إِنَّ اللَّهَ يُسْمِعُ مَنْ يَشَاءُ وَمَا أَنْتَ بِمُسْمِعٍ مَنْ فِي الْقُبُورِ] سورة فاطر الآية: ٢٢

"Ölülerle diriler (kalplerin îmânla yaşaması ile kalplerin küfürle ölmesi) de bir değildir. Şüphesiz Allah, dilediğine işittirir. (Fakat ey Nebi!) Sen kabirlerde olanlara (ölülere) işittiremezsin!"[15]

Allah Teâlâ, bu âyette, elçisi Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in İslâm'a dâvet edip de O'nun çağrısını işitmeyen kimseleri ölülere benzetmiştir.

Buna göre işitmeyenler sınıfına dahil edilen ölüler, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in çağrısına kulaklarını tıkayarak O'nun dâvetine icâbet etmeyen ve: "Kalplerimiz kılıfıdır (örtülüdür)" diyen inatçı kâfirlerden daha önce gelirler.

Bunun içindir ki Allah Teâlâ onlar hakkında şöyle buyurmuştur:

ذَلِكُمُ اللَّهُ رُبُّكُمْ لَهُ الْمُلْكُ وَالَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ مَا يَمْلِكُونَ مِنْ قِطْمِيرٍ * إِنَّ تَدْعُوهُمْ لَا يَسْمَعُوا دُعَاءَكُمْ وَلَوْ سَمِعُوا مَا اسْتَجَابُوا لَكُمْ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكْفُرُونَ بِشِرْكِكُمْ وَلَا يُنَبِّئُكَ مِثْلُ خَبِيرٍ] سورة فاطر الآيتين: 13-14

"İşte (bütün bunları yapan) Rabbiniz Allah'tır. Mülk O'na âittir. O'nu (Allah'ı) bırakıp da kendilerine ibâdet ettikleriniz, bir çekirdek zarına bile sahip olamazlar. Eğer onları (putları) çağırırsanız (onlara yalvarsanız), sizin çağırmanızı (yalvarmanızı) işitmezler. Faraza işitseler bile, size cevap veremezler. Kıyâmet günü de onlar sizin ortak koşmanızı reddederler. (Bu gerçeği) sana, her şeyden haberdâr olan (Allah) gibi hiç kimse haber veremez."[16]

Bedir savaşında cesetleri eski bir kuyuya atılan kâfirlerin ölülerinin, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in onlara seslenmesini işitmesine ve Bedir'deki eski kuyunun başında durup onlara:

هَلْ وَجَدْتُمْ مَا وَعَدَ رَبُّكُمْ حَقًّا؟ فَإِنَّا وَجَدْنَا مَا وَعَدَنَا رَبُّنَا حَقًّا.

"Rabbinizin size vâdettiğini gerçek buldunuz mu? Biz, Rabbimizin bize vâdettiğini gerçek bulduk."

Ve eski kuyuya atılan müşriklerin ölülerine seslenmesini garip karşılayan ashâbına:

İslam Soru ve Cevap

Genel Direktör

Şeyh Muhammed Salih el-Muneccid

وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ مَا أَنْتُمْ بِأَسْمَعَ لِمَا أَقُولُ مِنْهُمْ.

"Muhammed'in nefsi elinde olan Allah'a yemîn olsun ki, siz benim onlara söylediklerimi işitmezsiniz!"

Buyurmasına gelince, bu durum, Allah Teâlâ'nın, elçisi Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'e has kıldığı bir özelliştir. Dolayısıyla bu, (yukarıda zikredilen) delil ile genel durumdan ayrı tutulmuştur. Aynı şekilde ölünün, kabre konulduktan sonra kendisinin cenazesini teşyi etmeye gelenlerin kabristandan ayrılırken onların ayak seslerini işitmesi de, bu genel durumdan ayrı tutulmuştur.

Yine Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in:

Nitekim Ebu Hureyre'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

[مَا مِنْ أَحَدٍ يُسَلِّمُ عَلَيَّ إِلَّا رَدَّ اللَّهُ عَلَيَّ رُوحِي حَتَّى أَرُدَّ عَلَيْهِ السَّلَامَ.] [رواه أبو داود بإسناد حسن

"Kim, bana selâm verirse, onun selâmını almam etmem için Allah mutlaka bana rûhumu iâde eder." [17]

Emri de bu genel durumdan ayrı tutulmuştur." [18]

Buna göre aslolan; ölünün işitmemesidir. Çünkü o ölmüştür. Dolayısıyla ruhunun gitmesiyle onun işitmesi, görmesi ve konuşması da artık fonksiyonunu kaybetmiştir. Fakat hakkında sahih delil gelen durumlar bunun dışındadır.

Değerli âlim Muhammed b. Salih el-Useymin'e -Allah ona rahmet etsin-:

"Ölülerin işitip-işitmemesi konusunda tercihli görüş hangisidir?" diye sorulmuş, bunun üzerine o şöyle cevap vermiştir:

İslam Soru ve Cevap

Genel Direktör

Şeyh Muhammed Salih el-Muneccid

"Bu konuda tercihli görüş; sünnette gelen delildir. Bu sâbittir ve bunda bir karmaşık durum yoktur.

Nitekim hadiste şöyle gelmiştir:

الْعَبْدُ إِذَا وُضِعَ فِي قَبْرِهِ وَتُوَلِّيَ وَذَهَبَ أَصْحَابُهُ حَتَّى إِنَّهُ لَيَسْمَعُ قَرَعَ نِعَالِهِمْ، أَنَاهُ مَلَكَانِ فَأَقْعَدَاهُ فَيَقُولَانِ لَهُ: مَا كُنْتَ تَقُولُ فِي هَذَا الرَّجُلِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ؟ فَيَقُولُ: أَشْهَدُ أَنَّهُ عَبْدُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ. فَيَقَالُ: انْظُرْ إِلَى مَقْعَدِكَ مِنَ النَّارِ! أَبَدَلَكَ اللَّهُ بِهِ مَقْعَدًا مِنَ الْجَنَّةِ. قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: فَيَرَاهُمَا جَمِيعًا، وَأَمَّا الْكَافِرُ أَوْ الْمُنَافِقُ فَيَقُولُ: لَا أَدْرِي كُنْتُ أَقُولُ مَا يَقُولُ النَّاسُ. فَيَقَالُ: لَا دَرَيْتَ وَلَا تَلَيْتَ. ثُمَّ يُضْرَبُ بِمِطْرَقَةٍ مِنْ حَدِيدٍ ضَرْبَةً بَيْنَ أُذُنَيْهِ فَيَصِيحُ صَيْحَةً يَسْمَعُهَا مَنْ يَلِيهِ إِلَّا التَّقْلَيْنِ. [رواه البخاري]

"Kul, kabrine konulduğu ve arkadaşları geri dönüp gittiklerinde onların ayakkabılarının seslerini işitir. İki melek kendisine gelip onu oturttarak:

-Şu adam, Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem- hakkında ne derdin? diye sorarlar.

Mü'min:

-Onun, Allah'ın kulu ve elçisi olduğuna şehâdet ederim, diye cevap verir.

Bunun üzerine ona:

-Cehennemdeki yerine bak! Allah, onun yerine sana cennetten bir yer verdi, denilir.

Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- buyurdu ki:

-O (cennet ve cehennemdeki) iki makamını birlikte görür. Kâfir veya münâfık ise şöyle cevap verir:

-Bilmiyorum. Ben, insanların dedikleri gibi diyordum.

Bunun üzerine ona şöyle denilir:

Ne hak ve doğru olanı bildin, ne de Kur'an'ı okudun.

İslam Soru ve Cevap

Genel Direktör

Şeyh Muhammed Salih el-Muneccid

Sonra iki kulağının arasına demir bir balyozla öyle vurulunca haykırıp feryat koparır. Öyle ki insanlar ve cinler dışında, onlara yakın olan hayvanlar ve melekler bu feryadı işitirler."[\[19\]](#)

Yine Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'den sâbit olduğuna göre O, Bedir günü öldürülen müşriklerin ileri gelenlerinin cesetlerinin başında durup onları azarlamıştır.

Bu durumu gören ashâbından Ömer b. hattab -Allah ondan râzı olsun- kendisine:

يَا رَسُولَ اللَّهِ! مَا تُكَلِّمُ مِنْ أَجْسَادٍ لَا أَرْوَاحَ لَهَا؟ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ مَا أَنْتُمْ بِأَسْمَعٍ [لِمَا أَقُولُ مِنْهُمْ.] رواه البخاري ومسلم

"Ey Allah'ın elçisi! Ruhları olmayan (cansız) cesetlerle mi konuşuyorsun? diye sordu.

Bunun üzerine Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurdu:

-Muhammed'in nefsi elinde olan Allah'a yemîn olsun ki, siz benim onlara söylediklerimi işitmezsiniz!"[\[20\]](#)

Yine bunun gibi şu hadiste gelmiştir:

مَا مِنْ أَحَدٍ يُسَلِّمُ عَلَى قَبْرِ يَعْرِفُهُ فِي الدُّنْيَا إِلَّا رَدَّ اللَّهُ عَلَيْهِ رُوحَهُ فَرَدَّ عَلَيْهِ السَّلَامَ.

"Kim, dünyada (hayatta iken) tanıdığı birisinin kabrinin başında durup da ona selâm verirse, Allah ruhunu ona iâde eder, bunun üzerine o, onun selâmına karşılık verir."

Bunun dışında aslolan, ölülerin işitmemesidir. Çünkü ölülerin ruhları, bedenlerinden ayrılmıştır.

Fakat sünnette gelenlere de îmân etmek gerekir."[\[21\]](#)

Değerli âlim Muhammed b. Salih el-Useymin -Allah ona rahmet etsin- yine şöyle demiştir:

"Fakat ölülerin işittiklerini varsaysak bile, onlar başkalarına fayda veremezler.Yani onlar, (kendisinden Allah'a duâ etmesini isteyen için) Allah'a duâ edemezler, onun için istiğfarda

İslam Soru ve Cevap

Genel Direktör
Şeyh Muhammed Salih el-Muneccid

bulunamazlar ve onlara şefaata edemezler. Bunu şu sebeple söyledim:

(Kabirlerde yatanlara yalvarıp yakaran) bu kabirciler, sakın söylediklerime sarılıp: Madem ölümler işitiyorlar, öyleyse bu (kabirde yatan) Allah'ın veli kullarından birisidir, ondan isteyelim ki o da bizim için Allah'tan istesin veya Allah katında bize şefaata etsin. Sünnette böyle bir şey asla gelmemiştir. Çünkü insan, öldüğü zaman, şu üç şey dışında amel defteri kapanır: Sadaka-i câriye, faydalanılan ilim ve kendisine duâ eden hayırlı evlat." [22]

Allah Teâlâ en iyi bilendir.

Ayrıca bu konuda (6744), (21524) ve (112131) nolu soruların cevaplarına bakabilirsiniz.

[1] Yûnus Sûresi:18

[2] Zümer Sûresi: 43-44

[3] Âyette geçen "Kitmîr" kelimesi, hurma çekirdeğinin üzerindeki ince ve beyaz zar tabakasına denir.

[4] Fâtır Sûresi: 13

[5] Buhârî, hadis no: 1010

[6] "Mecmû' el-Fetâvâ", c: 27, s: 71

[7] "el-Cevabu's-Sahîh Limen Beddele Dîne'l-Mesîh", c: 5, s: 187

İslam Soru ve Cevap

Genel Direktör
Şeyh Muhammed Salih el-Muneccid

[8] "Mecmû' el-Fetâvâ", c: 1, s: 351-352

[9] "Mecmû' Fetâvâ İbn-i Baz", c: 6, s: 367

[10] Zümer Sûresi: 44

[11] "Mecmû' Fetâvâ İbn-i Baz", c: 16, s: 105

[12] Yûnus Sûresi:18

[13] "el-İrşâd ilâ Sahîhi'l-İ'tikâd", s: 70-71

[14] Buhârî, hadis no: 3976

[15] Fâtır Sûresi: 22

[16] Fâtır Sûresi: 13

[17] EbuDâvud, hadis no: 2041. Hadisin senendi hasendir.

[18] "İlmî Araştırmalar ve Dâimî Fetvâ Komisyonu Fetvâları", c: 1, s: 478-479

[19] Buhârî, hadis no: 1273

[20] Buhârî, hadis no: 3976, Müslim, hadis no: 2875

İslam Soru ve Cevap

Genel Direktör
Şeyh Muhammed Salih el-Muneccid

[21] "Açık Kapı Buluşması", c: 25, s: 222

[22] "Açık Kapı Buluşması", c: 14, s: 87